

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 11ης Απριλίου 2019*

«Προδικαστική παραπομπή – Ιθαγένεια της Ένωσης – Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων – Οδηγία 2004/38/ΕΚ – Δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α' – Μισθωτοί και μη μισθωτοί εργαζόμενοι – Άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ' – Δικαίωμα διαμονής άνω των τριών μηνών – Υπήκοος κράτους μέλους έχων ασκήσει μισθωτή δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος επί χρονικό διάστημα δεκαπέντε ημερών – Ακούσια ανεργία – Διατήρηση της ιδιότητας του εργαζομένου επί χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι μικρότερο του εξαμήνου – Δικαίωμα στο επίδομα ανεργίας ("jobseeker's allowance")»

Στην υπόθεση C-483/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Court of Appeal (εφετείο, Ιρλανδία) με απόφαση της 2ας Αυγούστου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 9 Αυγούστου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

Neculai Tarola

κατά

Minister for Social Protection,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Βηλαρά (εισηγητή), πρόεδρο του τέταρτου τμήματος, προεδρεύοντα του τρίτου τμήματος, J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan και D. Šváby, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Μ. Szpunar

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 6ης Σεπτεμβρίου 2018,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο Ν. Tarola, εκπροσωπούμενος από την C. Stamatescu, solicitor, και τον D. Shortall, BL,
- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τις Μ. Browne και G. Hodge καθώς και από τους Α. Joyce και Μ. Tierney, επικουρούμενους από την E. Barrington, SC, και τον D. Dodd, BL,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους Μ. Smolek, J. Pavliš και J. Vlácil,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

- η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την P. Z. L. Ngo,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Klebs,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους D. Colas και R. Coesme,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την E. Montaguti καθώς και από τους M. Kellerbauer και J. Tomkin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Νοεμβρίου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', και παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77, και διορθωτικά ΕΕ 2004, L 229, σ. 35, και ΕΕ 2005, L 197, σ. 34).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Neculai Tarola και του Minister for Social Protection (Υπουργού Κοινωνικής Προστασίας, Ιρλανδία), με αντικείμενο την εκ μέρους του δεύτερου απόρριψη της αιτήσεως του πρώτου για τη χορήγηση επιδόματος ανεργίας (jobseeker's allowance).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 3, 9, 10 και 20 της οδηγίας 2004/38 έχουν ως εξής:

«(3) [Η ι]θαγένεια της Ένωσης θα πρέπει να είναι το θεμελιώδες καθεστώς των υπηκόων των κρατών μελών όταν ασκούν το δικαίωμά τους της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να κωδικοποιηθούν και να επανεξετασθούν οι ισχύουσες κοινοτικές πράξεις που διέπουν χωριστά τους μισθωτούς, τους μη μισθωτούς, καθώς και τους φοιτητές και άλλα πρόσωπα άνευ επαγγέλματος, προκειμένου να απλοποιηθεί και να ενισχυθεί το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής όλων των πολιτών της Ένωσης.

[...]

- (9) Οι πολίτες της Ένωσης θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να διαμένουν στο κράτος μέλος υποδοχής για χρονικό διάστημα το οποίο δεν θα υπερβαίνει τους τρεις μήνες χωρίς να υπόκεινται σε κανένα όρο ή διατύπωση πλην της απαίτησης κατοχής ισχύοντος δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου, υπό την επιφύλαξη ευνοϊκότερης μεταχείρισης η οποία ισχύει για τα πρόσωπα που αναζητούν εργασία, όπως αναγνωρίζεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου.

(10) Οι απολαύοντες του δικαιώματος διαμονής δεν θα πρέπει, ωστόσο, να καθίστανται υπέρμετρο βάρος για το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής κατά την αρχική περίοδο διαμονής τους. Για τον σκοπό αυτό, το δικαίωμα διαμονής των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους, για χρονικά διαστήματα μεγαλύτερα των τριών μηνών, θα πρέπει να υπόκειται σε όρους.

[...]

(20) Σύμφωνα με την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας, όλοι οι πολίτες της Ένωσης και τα μέλη των οικογενειών τους που διαμένουν σε κράτος μέλος βάσει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης, στο εν λόγω κράτος μέλος, σε σύγκριση με τους ημεδαπούς στους τομείς που καλύπτονται από τη Συνθήκη, με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων που προβλέπονται ρητά στη Συνθήκη και στο παράγωγο δίκαιο.»

4 Το άρθρο 1 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία καθορίζει:

α) τους όρους που διέπουν την άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στην επικράτεια των κρατών μελών από τους πολίτες της Ένωσης και τα μέλη των οικογενειών τους·

[...]».

5 Το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Δικαίωμα διαμονής άνω των τριών μηνών», ορίζει στις παραγράφους του 1 και 3 τα εξής:

«1. Όλοι οι πολίτες της Ένωσης έχουν δικαίωμα διαμονής στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών, εφόσον:

α) είναι μισθωτοί ή μη μισθωτοί στο κράτος μέλος υποδοχής [...]

[...]

3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, στοιχείο α), η ιδιότητα του μισθωτού ή του μη μισθωτού διατηρείται για τον πολίτη της Ένωσης που δεν είναι πλέον μισθωτός ή μη μισθωτός στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) αν ο ενδιαφερόμενος είναι προσωρινά ανίκανος προς εργασία εξαιτίας ασθένειας ή ατυχήματος·

β) αν ο ενδιαφερόμενος έχει καταγραφεί δεόντως ως ακουσίως άνεργος, έχοντας ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα άνω του ενός έτους, και έχει καταγραφεί ως πρόσωπο το οποίο αναζητεί εργασία στην αρμόδια υπηρεσία απασχόλησης·

γ) αν ο ενδιαφερόμενος έχει καταγραφεί δεόντως ως ακουσίως άνεργος μετά τη λήξη ισχύος της σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου με διάρκεια μικρότερη του ενός έτους ή αφού κατέστη ακουσίως άνεργος κατά τη διάρκεια των πρώτων δώδεκα μηνών και έχει καταγραφεί στην αρμόδια υπηρεσία απασχόλησης ως πρόσωπο το οποίο αναζητεί εργασία. Στην περίπτωση αυτή, η ιδιότητα του εργαζομένου διατηρείται επί χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι μικρότερο του εξαμήνου·

δ) αν ο ενδιαφερόμενος παρακολουθεί μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης. Εκτός εάν ο ενδιαφερόμενος είναι ακουσίως άνεργος, η διατήρηση της ιδιότητας του εργαζομένου προϋποθέτει την ύπαρξη σχέσης μεταξύ της προηγούμενης επαγγελματικής δραστηριότητας και της κατάρτισης.»

6 Το άρθρο 14 της οδηγίας 2004/38, με τίτλο «Διατήρηση του δικαιώματος διαμονής», ορίζει τα εξής:

«1. Οι πολίτες της Ένωσης και τα μέλη της οικογένειάς τους έχουν το δικαίωμα διαμονής που προβλέπεται στο άρθρο 6, ενόσω δεν αποτελούν υπέρμετρο βάρος για το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής.

2. Οι πολίτες της Ένωσης και τα μέλη της οικογενείας τους έχουν το δικαίωμα διαμονής που προβλέπεται στα άρθρα 7, 12 και 13, ενόσω πληρούν τους όρους των άρθρων αυτών.

[...]»

7 Το άρθρο 24 της ίδιας οδηγίας, με τίτλο «Ίση μεταχείριση», προβλέπει στην παράγραφο του 1 τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που προβλέπονται ρητώς στη Συνθήκη και στο παράγωγο δίκαιο, όλοι οι πολίτες της Ένωσης που διαμένουν στην επικράτεια του κράτους μέλους υποδοχής βάσει της παρούσας οδηγίας, απολαύουν ίσης μεταχείρισης σε σύγκριση με τους ημεδαπούς του εν λόγω κράτους μέλους εντός του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης. Το ευεργέτημα του δικαιώματος αυτού εκτείνεται στα μέλη της οικογένειας που δεν είναι υπήκοοι κράτους μέλους, εφόσον έχουν δικαίωμα διαμονής ή μόνιμης διαμονής.»

Το ιρλανδικό δίκαιο

8 Το άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχεία α και c, της European Communities (Free Movement of Persons) (No 2) Regulations 2006 [κανονιστικής πράξεως αριθ. 2 του 2006 σχετικά με τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες (ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων), στο εξής: κανονιστική πράξη του 2006], η οποία μετέφερε στο ιρλανδικό δίκαιο το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2004/38, προβλέπει τα εξής:

«α) Με την επιφύλαξη του άρθρου 20, πολίτης της Ένωσης δύναται να διαμένει στην ημεδαπή επί χρονικό διάστημα άνω των τριών μηνών:

i) αν απασχολείται ως μισθωτός ή μη μισθωτός στην ημεδαπή·

[...]

c) Με την επιφύλαξη του άρθρου 20, πρόσωπο επί του οποίου έχει εφαρμογή το στοιχείο α, σημείο i, δύναται να παραμείνει στην ημεδαπή μετά την παύση της κατά το εν λόγω σημείο δραστηριότητάς του αν:

[...]

ii) έχει καταγραφεί δεόντως ως ακουσίως άνεργος, έχοντας απασχοληθεί επί χρονικό διάστημα άνω του ενός έτους, και έχει καταγραφεί στην αρμόδια υπηρεσία του Department of Social and Family Affairs [Υπουργείου Κοινωνικών και Οικογενειακών Υποθέσεων, Ιρλανδία] και της FÁS [Foras Áiseanna Saothair, αρχής για την επαγγελματική κατάρτιση και την απασχόληση, Ιρλανδία] [...]

iii) με την επιφύλαξη του στοιχείου d, έχει καταγραφεί δεόντως ως ακουσίως άνεργος μετά τη λήξη της συμβάσεώς του εργασίας ορισμένου χρόνου με διάρκεια μικρότερη του ενός έτους ή αφότου κατέστη ακουσίως άνεργος κατά τη διάρκεια των δώδεκα πρώτων μηνών και έχει καταγραφεί στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Κοινωνικών και Οικογενειακών Υποθέσεων και της FÁS [...].»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 9 Ο προσφεύγων της κύριας δίκης είναι Ρουμάνος υπήκοος, ο οποίος εισήλθε για πρώτη φορά στην Ιρλανδία τον Μάιο του 2007, όπου εργάστηκε από τις 5 έως τις 30 Ιουλίου 2007 και εν συνεχεία από τις 15 Αυγούστου έως τις 14 Σεπτεμβρίου 2007. Μολονότι δεν αποδεικνύεται ότι παρέμεινε στην Ιρλανδία μεταξύ του έτους 2007 και του έτους 2013, δεν αμφισβητείται αντιθέτως ότι εργάστηκε εκ νέου στην Ιρλανδία από τις 22 Ιουλίου έως τις 24 Σεπτεμβρίου 2013 και στη συνέχεια από τις 8 έως τις 22 Ιουλίου 2014, και ότι, στο πλαίσιο της τελευταίας αυτής απασχολήσεως, έλαβε αμοιβή ύψους 1 309 ευρώ. Επιπλέον, εργάστηκε επίσης ως ανεξάρτητος υπεργολάβος από τις 17 Νοεμβρίου έως τις 5 Δεκεμβρίου 2014.
- 10 Στις 21 Σεπτεμβρίου 2013, ο προσφεύγων της κύριας δίκης υπέβαλε προς τον Υπουργό Κοινωνικής Προστασίας αίτηση για τη χορήγηση επιδόματος ανεργίας (jobseeker's allowance), η οποία απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι δεν είχε αποδείξει ούτε τη συνήθη διαμονή του στην Ιρλανδία ούτε τους πόρους του για την περίοδο από τις 15 Σεπτεμβρίου 2007 έως τις 22 Ιουλίου 2013.
- 11 Ως εκ τούτου, στις 26 Νοεμβρίου 2013, ο προσφεύγων υπέβαλε αίτηση για τη χορήγηση επικουρικού επιδόματος κοινωνικής πρόνοιας (supplementary welfare allowance), η οποία επίσης απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι δεν κατόρθωσε να προσκομίσει τα στοιχεία που αποδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο είχε καλύψει τις ανάγκες του και είχε καταβάλει το μισθωμά του από τον Σεπτέμβριο του 2013 έως τις 14 Απριλίου 2014.
- 12 Στις 6 Νοεμβρίου 2014, ο προσφεύγων της κύριας δίκης υπέβαλε δεύτερη αίτηση για τη χορήγηση επιδόματος ανεργίας, η οποία απορρίφθηκε στις 26 Νοεμβρίου 2014, με την αιτιολογία ότι, από τότε που αυτός εισήλθε στην Ιρλανδία, δεν είχε εργασθεί για διάστημα μεγαλύτερο του έτους και ότι τα στοιχεία που είχε προσκομίσει δεν ήταν επαρκή για να αποδειχθεί ότι είχε τη συνήθη διαμονή του σε αυτό το κράτος μέλος.
- 13 Ως εκ τούτου, ο προσφεύγων της κύριας δίκης υπέβαλε στον Υπουργό Κοινωνικής Προστασίας αίτηση μεταρρυθμίσεως της αποφάσεως της 26ης Νοεμβρίου 2014, η οποία απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι η σύντομη περίοδος εργασίας που ολοκλήρωσε ο προσφεύγων τον Ιούλιο του 2014 δεν μπορούσε να κλονίσει τη διαπίστωση ότι αυτός δεν είχε τη συνήθη διαμονή του στην Ιρλανδία.
- 14 Στις 10 Μαρτίου 2015, ο προσφεύγων ζήτησε από τον Υπουργό Κοινωνικής Προστασίας να επανεξετάσει την απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 2014, υποστηρίζοντας ιδίως ότι, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38, είχε δικαίωμα διαμονής στην Ιρλανδία λόγω διατηρήσεως της ιδιότητας του εργαζομένου κατά το εξάμηνο μετά την παύση της επαγγελματικής του δραστηριότητας τον Ιούλιο του 2014. Η εν λόγω αίτηση απορρίφθηκε στις 31 Μαρτίου 2015 με την αιτιολογία ότι, από τότε που εισήλθε στην Ιρλανδία, ο προσφεύγων δεν απασχολήθηκε επί διάστημα μεγαλύτερο του έτους, ούτε διέθετε επαρκείς ίδιους πόρους για τη συντήρησή του.
- 15 Ο προσφεύγων της κύριας δίκης άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του High Court (ανώτερου δικαστηρίου, Ιρλανδία), η οποία απορρίφθηκε στις 20 Απριλίου 2016 με την αιτιολογία ότι ο προσφεύγων δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο c, σημείο iii, της κανονιστικής πράξεως του 2006. Το High Court (ανώτερο δικαστήριο) έκρινε ότι ο προσφεύγων της κύριας δίκης δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως «εργαζόμενος», και, επομένως, ως έχων τη συνήθη διαμονή του στην Ιρλανδία, ώστε να δικαιούται επίδομα κοινωνικής πρόνοιας στο πλαίσιο αυτό. Συγκεκριμένα, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι η διάταξη αυτή αφορούσε αποκλειστικώς τα πρόσωπα που έχουν απασχοληθεί με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου με διάρκεια μικρότερη του ενός έτους. Έκρινε επίσης ότι η περίοδος εργασίας που συμπλήρωσε ο προσφεύγων της κύριας δίκης από τις 8 έως τις 22 Ιουλίου 2014 δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι συμπληρώθηκε δυνάμει συμβάσεως εργασίας ορισμένου χρόνου κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως και ότι η σύμβαση αυτή ενέπιπτε στις διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο c, σημείο ii, της κανονιστικής πράξεως του 2006.

Εξ αυτών συνήγαγε ότι ο προσφεύγων της κύριας δίκης δεν κατόρθωσε να αποδείξει ότι είχε εργασθεί αδιαλείπτως επί ένα έτος πριν υποβάλει την αίτησή του για τη χορήγηση επιδόματος κοινωνικής πρόνοιας, οπότε ο Υπουργός Κοινωνικής Προστασίας βάσιμα απέρριψε την εν λόγω αίτηση.

- 16 Στις 5 Μαΐου 2016, ο προσφεύγων της κύριας δίκης άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως περί απορρίψεως της προσφυγής του ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του Court of Appeal (εφετείου, Ιρλανδία), το οποίο εκτιμά ότι το κεντρικό ζήτημα της υποθέσεως της κύριας δίκης είναι κατά πόσον ένα πρόσωπο που έχει εργαστεί λιγότερο από ένα έτος διατηρεί την ιδιότητα του εργαζομένου κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38.
- 17 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, καταρχάς, ότι στο δίκαιο της Ένωσης η μέριμνα για τα πρόσωπα που εξαρτώνται από κοινωνικές παροχές πρέπει να βαρύνει το κράτος μέλος καταγωγής τους, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 10 καθώς και από το άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38. Συγκεκριμένα, τα πρόσωπα που ασκούν το δικαίωμα διαμονής δεν πρέπει να συνιστούν υπέρμετρο βάρος για το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής κατά την αρχική περίοδο διαμονής τους, η δε άσκηση του εν λόγω δικαιώματος για χρονικά διαστήματα μεγαλύτερα των τριών μηνών θα πρέπει να υπόκειται σε όρους. Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας θέτει σε εφαρμογή το άρθρο 45 ΣΛΕΕ, οπότε η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την έννοια του εργαζομένου, η οποία σταθερά ερμηνεύεται διασταλτικώς, τυγχάνει εν προκειμένω εφαρμογής.
- 18 Κατά συνέπεια, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν πρέπει να θεωρηθεί ότι ο προσφεύγων της κύριας δίκης διατήρησε την ιδιότητα του εργαζομένου, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38, λόγω του ότι εργάστηκε επί χρονικό διάστημα δύο εβδομάδων τον Ιούλιο του 2014, με αποτέλεσμα να δικαιούται καταρχήν να λάβει το επίδομα ανεργίας, στο μέτρο που κατέστη ακουσίως άνεργος και έχει καταγραφεί ως πρόσωπο που αναζητεί εργασία.
- 19 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει συναφώς ότι, μολονότι ο προσφεύγων της κύριας δίκης δεν προβάλλει πλέον ενώπιόν του, όπως έπραξε ενώπιον του High Court (ανώτερου δικαστηρίου), ότι εργάστηκε βάσει συμβάσεως ορισμένου χρόνου κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, υποστηρίζει, ωστόσο, ότι, δεδομένου ότι το άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38 χρησιμοποιεί τον διαζευκτικό σύνδεσμο «ή», η διάταξη αυτή καλύπτει δύο διαφορετικές περιπτώσεις. Συγκεκριμένα, το πρώτο τμήμα της εν λόγω διατάξεως («έχει καταγραφεί δεόντως ως ακουσίως άνεργος μετά τη λήξη ισχύος της σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου με διάρκεια μικρότερη του ενός έτους») αφορά τη λήξη συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου με διάρκεια μικρότερη του ενός έτους, ενώ το δεύτερο τμήμα («αφού κατέστη ακουσίως άνεργος κατά τη διάρκεια των πρώτων δώδεκα μηνών») αφορά όχι τη λύση συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, αλλά τη λύση συμβάσεων εργασίας διάρκειας άνω του ενός έτους που επέρχεται κατά τη διάρκεια των δώδεκα πρώτων μηνών της απασχόλησης του ενδιαφερομένου. Η διάκριση αυτή επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι το πρώτο τμήμα της διατάξεως αναφέρεται στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος έχει καταγραφεί «δεόντως» ως άνεργος, ενώ το δεύτερο τμήμα απαιτεί ο ενδιαφερόμενος να «έχει καταγραφεί στην αρμόδια υπηρεσία απασχόλησης ως πρόσωπο το οποίο αναζητεί εργασία». Μια τέτοια απαίτηση δεν θα είχε νόημα να τεθεί στην περίπτωση προσώπου που έχει καταγραφεί «δεόντως» ως άνεργος.
- 20 Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί, εντούτοις, αμφιβολίες ως προς την ορθότητα αυτής της ερμηνείας. Επισημαίνει, καταρχάς, ότι η ερμηνεία την οποία υποστηρίζει ο προσφεύγων της κύριας δίκης δεν επιτρέπει να διαπιστωθεί αν η έκφραση «πρώτων δώδεκα μηνών» αφορά την περίοδο μετά την άφιξη στο κράτος μέλος υποδοχής ή την περίοδο απασχόλησης στο εν λόγω κράτος μέλος. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η ερμηνεία αυτή δύσκολα συμβιβάζεται με έναν από τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία 2004/38, ήτοι με εκείνον της επίτευξης δίκαιης εξισορρόπησης μεταξύ της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, αφενός, και της διασφάλισης ότι τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής δεν θα επιβαρύνονται με υπέρμετρο βάρος, αφετέρου.

- 21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Court of appeal (εφετείο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Όταν πολίτης άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος, έχοντας ασκήσει για δώδεκα μήνες το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, εισέρχεται στο κράτος [μέλος] υποδοχής και εργάζεται (βάσει εργασιακής σχέσεως μη στηριζόμενης σε σύμβαση ορισμένου χρόνου) επί δύο εβδομάδες έναντι αμοιβής και ακολούθως καθίσταται ακουσίως άνεργος, διατηρεί, υπό τις περιστάσεις αυτές, ο πολίτης αυτός την ιδιότητα του εργαζομένου για επιπλέον χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι μικρότερο του εξαμήνου, για τους σκοπούς του άρθρου 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ', και του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας [2004/38], ώστε να δικαιούται να λαμβάνει επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας ή, ενδεχομένως, παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως υπό τις ίδιες περιστάσεις όπως αν ήταν κάτοικος και υπήκοος του κράτους [μέλους] υποδοχής;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 22 Με το προδικαστικό του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', και παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38 έχει την έννοια ότι υπήκοος κράτους μέλους ο οποίος, έχοντας ασκήσει το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας, εργάστηκε σε άλλο κράτος μέλος επί δύο εβδομάδες, βάσει εργασιακής σχέσεως μη στηριζόμενης σε σύμβαση ορισμένου χρόνου, και ακολούθως κατέστη ακουσίως άνεργος διατηρεί την ιδιότητα του εργαζομένου, κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, για επιπλέον χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι μικρότερο του εξαμήνου και, συνακόλουθα, έχει το δικαίωμα να λαμβάνει επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας ή, ενδεχομένως, παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως ως εάν ήταν υπήκοος του κράτους μέλους υποδοχής.
- 23 Υπενθυμίζεται ότι η οδηγία 2004/38 αποσκοπεί, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές της σκέψεις 1 έως 4, στη διευκόλυνση της ασκήσεως του θεμελιώδους και ατομικού δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών που παρέχεται απευθείας στους πολίτες της Ένωσης από το άρθρο 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και ότι η οδηγία αυτή έχει ιδίως ως σκοπό να ενισχύσει το εν λόγω δικαίωμα (πρβλ. αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2008, *Metock* κ.λπ., C-127/08, EU:C:2008:449, σκέψη 82, καθώς και της 5ης Ιουνίου 2018, *Coman* κ.λπ., C-673/16, EU:C:2018:385, σκέψη 18 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 24 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2004/38 προβλέπει, ως εκ τούτου, ότι όλοι οι πολίτες της Ένωσης έχουν δικαίωμα διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από εκείνο του οποίου έχουν την ιθαγένεια, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών, εφόσον έχουν την ιδιότητα του μισθωτού ή του μη μισθωτού στο κράτος μέλος υποδοχής.
- 25 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο, το οποίο δεν υπέβαλε συναφώς ερώτημα στο Δικαστήριο, εκτιμά ότι ο προσφεύγων της κύριας δίκης έχει την ιδιότητα του εργαζομένου υπό την έννοια της τελευταίας αυτής διατάξεως, λόγω της δραστηριότητας που άσκησε στο κράτος μέλος υποδοχής για χρονικό διάστημα δύο εβδομάδων.
- 26 Το άρθρο 7, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι, για τους σκοπούς του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας, ο πολίτης της Ένωσης ο οποίος δεν ασκεί πλέον μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο κράτος μέλος υποδοχής διατηρεί, παρά ταύτα, την ιδιότητα του μισθωτού ή του μη μισθωτού υπό ορισμένες περιστάσεις τις οποίες το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η εν λόγω παράγραφος 3 δεν απαριθμεί εξαντλητικώς (απόφαση της 19ης Ιουνίου 2014, *Saint Prix*, C-507/12, EU:C:2014:2007, σκέψη 38) και ιδίως όταν έχει καταστεί ακουσίως άνεργος.

- 27 Το άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο β', της οδηγίας 2004/38 προβλέπει, συναφώς, ότι ο πολίτης της Ένωσης ο οποίος «έχει καταγραφεί δεόντως ως ακουσίως άνεργος, έχοντας ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα άνω του ενός έτους» στο κράτος μέλος υποδοχής διατηρεί την ιδιότητα του εργαζομένου, ανεξάρτητα από τη διάρκεια της διαμονής, υπό την προϋπόθεση ότι έχει καταγραφεί στην αρμόδια υπηρεσία απασχόλησης ως πρόσωπο το οποίο αναζητεί εργασία.
- 28 Ωστόσο, από την ίδια τη διατύπωση του προδικαστικού ερωτήματος και από τις διευκρινίσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι το ερώτημα αυτό αφορά αποκλειστικώς τη δραστηριότητα που ασκήθηκε από τον προσφεύγοντα της κύριας δίκης στο κράτος μέλος υποδοχής για χρονικό διάστημα δύο εβδομάδων, οπότε, εν πάση περιπτώσει, δεν υπάγεται στις διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφος 3, στοιχείο β', της οδηγίας 2004/38.
- 29 Το άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38 προβλέπει, εντούτοις, ότι ο πολίτης της Ένωσης ο οποίος «έχει καταγραφεί δεόντως ως ακουσίως άνεργος μετά τη λήξη ισχύος της σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου με διάρκεια μικρότερη του ενός έτους ή αφού κατέστη ακουσίως άνεργος κατά τη διάρκεια των πρώτων δώδεκα μηνών» διατηρεί επίσης την ιδιότητα του εργαζομένου επί χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι μικρότερο του εξαμήνου, με την προϋπόθεση ότι έχει καταγραφεί στην αρμόδια υπηρεσία απασχόλησης ως πρόσωπο το οποίο αναζητεί εργασία.
- 30 Από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38, ιδίως από τη χρήση του διαζευκτικού συνδέσμου «ή», προκύπτει ότι η διάταξη αυτή προβλέπει σε δύο περιπτώσεις τη διατήρηση της ιδιότητας του εργαζομένου, μισθωτού ή μη μισθωτού, επί χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι μικρότερο του εξαμήνου.
- 31 Η πρώτη περίπτωση αφορά την κατάσταση του εργαζομένου ο οποίος απασχολήθηκε βάσει συμβάσεως εργασίας ορισμένου χρόνου με διάρκεια μικρότερη του ενός έτους και ο οποίος κατέστη ακουσίως άνεργος μετά τη λήξη ισχύος της συμβάσεως αυτής.
- 32 Δεν αμφισβητείται, ωστόσο, όπως προκύπτει από την ίδια τη διατύπωση του προδικαστικού ερωτήματος και από τις διευκρινίσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, ότι ο προσφεύγων της κύριας δίκης δεν εργάσθηκε στο κράτος μέλος υποδοχής, κατά την επίμαχη στην κύρια δίκη περίοδο δραστηριότητας, βάσει συμβάσεως εργασίας ορισμένου χρόνου, οπότε καταρχήν δεν εμπίπτει στην πρώτη αυτή περίπτωση.
- 33 Το αιτούν δικαστήριο ερωτά, επομένως, αν ένας εργαζόμενος όπως ο προσφεύγων της κύριας δίκης, ο οποίος εργάσθηκε στο κράτος μέλος υποδοχής επί δύο εβδομάδες, βάσει εργασιακής σχέσεως μη στηριζόμενης σε σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, και ακολούθως κατέστη ακουσίως άνεργος, εμπίπτει στη δεύτερη περίπτωση, η οποία αφορά την κατάσταση κάθε εργαζομένου που καθίσταται «ακουσίως άνεργος κατά τη διάρκεια των πρώτων δώδεκα μηνών».
- 34 Όπως, όμως, τόνισε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 30 των προτάσεών του, από το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38 δεν μπορεί να καθορισθεί αν ο προσφεύγων της κύριας δίκης εμπίπτει στη δεύτερη αυτή περίπτωση.
- 35 Πράγματι, η ως άνω διάταξη δεν διευκρινίζει ούτε αν αυτή έχει εφαρμογή στους μισθωτούς ή στους μη μισθωτούς ή ακόμη και στις δύο κατηγορίες εργαζομένων ούτε αν αφορά τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου με διάρκεια μεγαλύτερη του ενός έτους, τις συμβάσεις αορίστου χρόνου ή και οποιοδήποτε είδος συμβάσεως ή δραστηριότητας, ούτε τέλος αν οι δώδεκα μήνες στους οποίους αυτή αναφέρεται αφορούν την περίοδο διαμονής ή την περίοδο απασχόλησης του οικείου εργαζομένου στο κράτος μέλος υποδοχής.
- 36 Συναφώς, υπενθυμίζεται καταρχάς ότι, κατά πάγια νομολογία, από τις επιταγές τόσο της ενιαίας εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και της αρχής της ισότητας προκύπτει ότι το γράμμα διατάξεως του δικαίου της Ένωσης που δεν περιέχει ρητή παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών

για τον προσδιορισμό της έννοιας και του περιεχομένου της πρέπει κανονικά να ερμηνεύεται, σε ολόκληρη την Ένωση, κατά τρόπο αυτοτελή και ομοιόμορφο (αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2011, Ziolkowski και Szeja, C-424/10 και C-425/10, EU:C:2011:866, σκέψη 32, καθώς και της 19ης Σεπτεμβρίου 2013, Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, σκέψη 49).

- 37 Εν συνεχεία, πρέπει να υπομνησθεί ότι, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και τα συμφραζόμενά της και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση της 7ης Οκτωβρίου 2010, Lassal, C-162/09, EU:C:2010:592, σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Το ιστορικό θεσπίσεως μιας διατάξεως του δικαίου της Ένωσης μπορεί επίσης να περιλαμβάνει χρήσιμα στοιχεία για την ερμηνεία της (πρβλ. αποφάσεις της 27ης Νοεμβρίου 2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, σκέψη 135, της 3ης Οκτωβρίου 2013, Inuit Tapiriit Kanatami κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-583/11 P, EU:C:2013:625, σκέψη 50, καθώς και της 24ης Ιουνίου 2015, T., C-373/13, EU:C:2015:413, σκέψη 58).
- 38 Τέλος, λαμβανομένων υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η οδηγία 2004/38 και των σκοπών που αυτή επιδιώκει, οι διατάξεις της δεν πρέπει να ερμηνεύονται περιοριστικά και δεν πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να καθίστανται άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας (πρβλ. αποφάσεις της 11ης Δεκεμβρίου 2007, Eind, C-291/05, EU:C:2007:771, σκέψη 43, της 25ης Ιουλίου 2008, Metock κ.λπ., C-127/08, EU:C:2008:449, σκέψη 84, καθώς και της 5ης Ιουνίου 2018, Coman κ.λπ., C-673/16, EU:C:2018:385, σκέψη 39).
- 39 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει καταρχάς από τον συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', και του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2004/38, το ευεργέτημα της διατηρήσεως της ιδιότητας του εργαζομένου που προβλέπει η τελευταία αυτή διάταξη παρέχεται σε κάθε πολίτη της Ένωσης ο οποίος άσκησε δραστηριότητα στο κράτος μέλος υποδοχής, ανεξαρτήτως της φύσεως της τελευταίας, ήτοι ανεξαρτήτως του αν άσκησε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα (πρβλ. απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, Gusa, C-442/16, EU:C:2017:1004, σκέψεις 37 και 38).
- 40 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η δυνατότητα πολίτη της Ένωσης, ο οποίος έχει παύσει προσωρινά να ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα, να διατηρήσει την ιδιότητα του εργαζομένου βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2004/38, καθώς και το αντίστοιχο δικαίωμα διαμονής δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, στηρίζεται στην προκειμένη ότι ο πολίτης αυτός έχει τη διάθεση και την ικανότητα να επανενταχθεί στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος (απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2018, Prefeta, C-618/16, EU:C:2018:719, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 41 Εν συνεχεία, πρέπει να υπομνησθεί ότι η οδηγία 2004/38, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 1, στοιχείο α', έχει, μεταξύ άλλων, ως σκοπό να καθορίσει τους όρους που διέπουν την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών από τους πολίτες της Ένωσης και τα μέλη των οικογενειών τους, καθιερώνει μια διαβάθμιση της διάρκειας του δικαιώματος διαμονής που αναγνωρίζεται σε κάθε πολίτη στο κράτος μέλος υποδοχής, προβλέποντας, μεταξύ του κατά το άρθρο 6 δικαιώματος διαμονής που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες και του κατά το άρθρο 16 δικαιώματος μόνιμης διαμονής, ένα δικαίωμα διαμονής άνω των τριών μηνών το οποίο ρυθμίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 7.
- 42 Ως εκ τούτου, το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38 διασφαλίζει σε κάθε μισθωτό ή μη μισθωτό εργαζόμενο, μεταξύ άλλων, δικαίωμα διαμονής για χρονικό διάστημα άνω των τριών μηνών στο κράτος μέλος υποδοχής.
- 43 Το άρθρο 7, παράγραφος 3, της ίδιας οδηγίας διασφαλίζει, εξάλλου, σε κάθε πολίτη της Ένωσης που βρίσκεται σε κατάσταση προσωρινής αποχής από την εργασία τη διατήρηση της ιδιότητας του εργαζομένου και, συνακόλουθα, του δικαιώματός του διαμονής στο κράτος μέλος υποδοχής,

εισάγοντας επίσης διαβάθμιση όσον αφορά τους όρους της εν λόγω διατηρήσεως η οποία, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 33 των προτάσεών του, εξαρτάται, αφενός, από την αιτία της αποχής από την εργασία, ειδικότερα από το αν ο εργαζόμενος είναι ανίκανος προς εργασία λόγω ασθένειας ή ατυχήματος, βρίσκεται σε ακούσια ανεργία ή παρακολουθεί πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης, και, αφετέρου, από την αρχική διάρκεια της περιόδου δραστηριότητας στο κράτος μέλος υποδοχής, ήτοι από το αν η διάρκεια αυτή είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη του ενός έτους.

- 44 Επομένως, ο πολίτης της Ένωσης ο οποίος άσκησε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο κράτος μέλος υποδοχής διατηρεί την ιδιότητα του εργαζομένου χωρίς χρονικό περιορισμό, πρώτον, αν κατέστη προσωρινά ανίκανος προς εργασία λόγω ασθένειας ή ατυχήματος, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 2004/38, δεύτερον, αν άσκησε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο κράτος μέλος υποδοχής για χρονικό διάστημα άνω του ενός έτους πριν καταστεί ακουσίως άνεργος, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας (απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, Gusa, C-442/16, EU:C:2017:1004, σκέψεις 29 έως 46), ή, τρίτον, αν παρακολουθεί πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο δ', της ίδιας οδηγίας.
- 45 Αντιθέτως, ο πολίτης της Ένωσης ο οποίος έχει ασκήσει μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο κράτος μέλος υποδοχής για χρονικό διάστημα μικρότερο του ενός έτους διατηρεί την ιδιότητα του εργαζομένου μόνο για όσο χρονικό διάστημα επιλέγει να ορίσει το εν λόγω κράτος μέλος, με την προϋπόθεση ότι το διάστημα αυτό δεν είναι μικρότερο του εξαμήνου.
- 46 Πράγματι, η διάρκεια διατηρήσεως της ιδιότητας του εργαζομένου ενός πολίτη της Ένωσης που άσκησε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο κράτος μέλος υποδοχής μπορεί μεν να περιορισθεί από το εν λόγω κράτος μέλος, πλην όμως δεν μπορεί να είναι μικρότερη του εξαμήνου, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38, όταν ο εν λόγω πολίτης κατέστη άνεργος για λόγους ανεξάρτητους από τη βούλησή του, πριν κατορθώσει να συμπληρώσει ένα έτος δραστηριότητας.
- 47 Τούτο συμβαίνει, σύμφωνα με την πρώτη περίπτωση που προβλέπεται στη διάταξη αυτή, όταν η δραστηριότητα του μισθωτού εργαζομένου παύει κατά τη λήξη ισχύος συμβάσεως εργασίας ορισμένου χρόνου με διάρκεια μικρότερη του ενός έτους.
- 48 Τούτο συμβαίνει επίσης, σύμφωνα με τη δεύτερη περίπτωση που προβλέπεται στη διάταξη αυτή, σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες ο εργαζόμενος υποχρεώθηκε, για λόγους ανεξάρτητους από τη βούλησή του, να παύσει τη δραστηριότητά του στο κράτος μέλος υποδοχής πριν από την πάροδο ενός έτους, ανεξαρτήτως της φύσεως της δραστηριότητας που άσκησε και του είδους της συμβάσεως εργασίας που συνήφθη προς τον σκοπό αυτό, ήτοι ανεξαρτήτως του αν αυτός είχε ασκήσει μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα και αν είχε συνάψει σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου με διάρκεια μεγαλύτερη του ενός έτους, σύμβαση αορίστου χρόνου ή άλλου είδους σύμβαση.
- 49 Η ερμηνεία αυτή είναι σύμφωνη με τον κύριο σκοπό που επιδιώκει η οδηγία 2004/38, ο οποίος συνίσταται, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 23 της παρούσας αποφάσεως, στην ενίσχυση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής όλων των πολιτών της Ένωσης, καθώς και με τον σκοπό που επιδιώκει ειδικώς το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση, διά της διατηρήσεως της ιδιότητας του εργαζομένου, του δικαιώματος διαμονής των προσώπων που έχουν παύσει την επαγγελματική τους δραστηριότητα λόγω έλλειψης εργασίας η οποία οφείλεται σε περιστάσεις ανεξάρτητες από τη βούλησή τους (πρβλ. αποφάσεις της 15ης Σεπτεμβρίου 2015, Alimanovic, C-67/14, EU:C:2015:597, σκέψη 60, της 25ης Φεβρουαρίου 2016, García-Nieto κ.λπ., C-299/14, EU:C:2016:114, σκέψη 47, καθώς και της 20ής Δεκεμβρίου 2017, Gusa, C-442/16, EU:C:2017:1004, σκέψη 42).

- 50 Εξάλλου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η ερμηνεία αυτή δύναται να θέσει σε κίνδυνο την υλοποίηση ενός από τους λοιπούς σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία 2004/38, ήτοι εκείνον της επίτευξης δίκαιης εξισορρόπησης μεταξύ της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, αφενός, και της διασφάλισης ότι τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής δεν θα επιβαρύνονται με υπέρμετρο βάρος, αφετέρου.
- 51 Ασφαλώς, η αιτιολογική σκέψη 10 της οδηγίας 2004/38 αναφέρει ότι σκοπός της οδηγίας είναι να αποτρέψει το να καθίστανται οι απολαύοντες του δικαιώματος διαμονής υπέρμετρο βάρος για το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής κατά την αρχική περίοδο διαμονής τους.
- 52 Εντούτοις, πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι η διατήρηση της ιδιότητας του εργαζομένου σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38 προϋποθέτει, όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 24 έως 29 της παρούσας αποφάσεως, αφενός, ότι, πριν από την περίοδο της ακούσιας ανεργίας του, ο εν λόγω πολίτης είχε πράγματι την ιδιότητα του εργαζομένου κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας και, αφετέρου, ότι είχε καταγραφεί στην αρμόδια υπηρεσία απασχόλησης ως πρόσωπο το οποίο αναζητεί εργασία. Επιπλέον, η διατήρηση της ιδιότητας αυτής κατά τη διάρκεια χρονικού διαστήματος ακούσιας ανεργίας μπορεί να περιορισθεί από το οικείο κράτος μέλος σε ένα εξάμηνο.
- 53 Τέλος, από την εξέταση των προπαρασκευαστικών εργασιών της οδηγίας 2004/38, και ιδίως της τροποποιημένης πρότασης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών [COM(2003) 199 τελικό], καθώς και της κοινής θέσης (ΕΚ) 6/2004 του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2003 (ΕΕ 2004, C 54 E, σ. 12), επιβεβαιώνεται, όπως εξέθεσε ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 51 και 52 των προτάσεών του, η βούληση του νομοθέτη της Ένωσης να επεκτείνει το ευεργέτημα της διατηρήσεως, περιοριζόμενης ενδεχομένως σε έξι τουλάχιστον μήνες, της ιδιότητας του εργαζομένου στα πρόσωπα που βρίσκονται σε ακούσια ανεργία κατόπιν απασχόλησης για διάστημα μικρότερο του ενός έτους βάσει εργασιακής σχέσεως μη στηριζόμενης σε σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου.
- 54 Επομένως, το άρθρο 7, παράγραφος 1, και παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ένας πολίτης της Ένωσης ευρισκόμενος σε κατάσταση όπως αυτή του προσφεύγοντος της κύριας δίκης, ο οποίος απέκτησε την ιδιότητα του εργαζομένου, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας, σε κράτος μέλος, λόγω της δραστηριότητας που άσκησε σε αυτό το κράτος μέλος επί δύο εβδομάδες και ακολούθως κατέστη ακουσίως άνεργος, διατηρεί την ιδιότητα του εργαζομένου για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι μικρότερο του εξαμήνου, υπό την προϋπόθεση ότι έχει καταγραφεί στην αρμόδια υπηρεσία απασχόλησης ως πρόσωπο το οποίο αναζητεί εργασία.
- 55 Πρέπει, εξάλλου, να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 20 και το άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38, όλοι οι πολίτες της Ένωσης που διαμένουν στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής βάσει της εν λόγω οδηγίας, μεταξύ των οποίων, ιδίως, αυτοί που διατηρούν την ιδιότητα του μισθωτού ή του μη μισθωτού δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της ίδιας οδηγίας, απολαμβάνουν ίσης μεταχειρίσεως σε σύγκριση με τους ημεδαπούς του εν λόγω κράτους μέλους εντός του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης ΛΕΕ, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που προβλέπονται ρητώς στην εν λόγω Συνθήκη και στο παράγωγο δίκαιο.
- 56 Επομένως, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 55 των προτάσεών του, όταν το εθνικό δίκαιο αποκλείει από το δικαίωμα στις κοινωνικές παροχές τα πρόσωπα τα οποία έχουν ασκήσει για σύντομο μόνο χρονικό διάστημα μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα, η εξαίρεση αυτή εφαρμόζεται κατά τον ίδιο τρόπο στους εργαζομένους άλλων κρατών μελών που έχουν ασκήσει το δικαίωμά τους στην ελεύθερη κυκλοφορία.

- 57 Ως εκ τούτου, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο, που είναι το μόνο αρμόδιο να ερμηνεύσει και να εφαρμόσει το εθνικό δίκαιο, να κρίνει αν, κατ' εφαρμογήν του εν λόγω δικαίου και σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, ο προσφεύγων της κύριας δίκης έχει δικαίωμα στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης ή στα επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας που ζητεί στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης.
- 58 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', και παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38 έχει την έννοια ότι υπήκοος κράτους μέλους ο οποίος, έχοντας ασκήσει το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας, απέκτησε την ιδιότητα του εργαζομένου κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής, λόγω της δραστηριότητας που άσκησε σε αυτό το κράτος μέλος επί δύο εβδομάδες, βάσει εργασιακής σχέσεως μη στηριζόμενης σε σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, και ακολούθως κατέστη ακουσίως άνεργος διατηρεί την ιδιότητα του εργαζομένου, κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, για επιπλέον χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι μικρότερο του εξαμήνου, υπό την προϋπόθεση ότι έχει καταγραφεί στην αρμόδια υπηρεσία απασχόλησης ως πρόσωπο το οποίο αναζητεί εργασία. Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να κρίνει αν, κατ' εφαρμογήν της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως που κατοχυρώνεται στο άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38, ο υπήκοος αυτός έχει, κατά συνέπεια, το δικαίωμα να λαμβάνει επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας ή, ενδεχομένως, παροχές κοινωνικής ασφάλισης ως εάν ήταν υπήκοος του κράτους μέλους υποδοχής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 59 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', και παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι υπήκοος κράτους μέλους ο οποίος, έχοντας ασκήσει το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας, απέκτησε την ιδιότητα του εργαζομένου κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής, λόγω της δραστηριότητας που άσκησε σε αυτό το κράτος μέλος επί δύο εβδομάδες, βάσει εργασιακής σχέσεως μη στηριζόμενης σε σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, και ακολούθως κατέστη ακουσίως άνεργος διατηρεί την ιδιότητα του εργαζομένου, κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, για επιπλέον χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι μικρότερο του εξαμήνου, υπό την προϋπόθεση ότι έχει καταγραφεί στην αρμόδια υπηρεσία απασχόλησης ως πρόσωπο το οποίο αναζητεί εργασία.

Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να κρίνει αν, κατ' εφαρμογήν της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως που κατοχυρώνεται στο άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38, ο υπήκοος αυτός έχει, κατά συνέπεια, το δικαίωμα να λαμβάνει επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας ή, ενδεχομένως, παροχές κοινωνικής ασφάλισης ως εάν ήταν υπήκοος του κράτους μέλους υποδοχής.

(υπογραφές)